

Labklājības ministrija

Minimālā mēneša darba alga

2022.gada 16.jūnijs

Direktīva

Direktīvas projekts paredz ES noteikt vienotus minimālās algas noteikšanas principus:

- minimālās algas līmenis, ņemot vērā valsts ekonomiskos un sociālos apstākļus. Direktīvas projektā vispārējie rādītāji, piemēram:
 - ❖ vidējās algas, darba ražīguma, pirktspējas izmaiņas u.c.,
 - ❖ netiek noteiktas konkrētas sasniedzamas references vērtības (references vērtības 50% no iepriekšējā gada vidējās bruto darba samaksas un 60% no iepriekšējā gada vidējās mediānas ir noteiktas Direktīvas apsvērumos kā piemēri);
- sociālie partneri ir efektīvi iesaistīti minimālās algas noteikšanā un tiek mudināti slēgt koplīgumus;
- ES valstu minimālo algu noteikšanas sistēmas ir tādas:
 - ❖ pamatā ir skaidri un stabili kritēriji minimālās algas noteikšanai;
 - ❖ minimālā alga regulāri tiek pārskatīta.

Labklājības ministrija

Minimālās algas regulējums Latvijā

Darba likuma 61.pants	Nav jāgroza
MK 18.08.2016. noteikumi Nr.563 „Minimālās mēneša darba algas noteikšanas un pārskatīšanas kārtība”	Jāpārizdod pēc direktīvas pieņemšanas
MK 24.11.2015. noteikumi Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu”	Jāveic grozījumi attiecībā uz minimālās algas apmēru 2023.gadā

Konceptuālie MK noteikumi (I)

Izvērtējamie rādītāji (pielāgojam direktīvas prasībām):

- makroekonomiskās prognozes;
- darba ņēmēju darba ienākumi un nostrādāto stundu skaits mēnesī;
- sociālais nodrošinājums un darbaspēka nodokļu slogs;
- bezdarba līmenis;
- *attiecība pret vidējo darba samaksu iepriekšējā gadā (45-50%);*
- darbaspēka izmaksu indekss;
- nodokļu sistēmas izmaiņas;
- bruto un neto minimālā alga citās ES valstīs;
- darba ņēmēju skaits minimālās algas apmērā.

Labklājības ministrija

Konceptuālie MK noteikumi (II)

Procedūra (pielāgojam direktīvas prasībām):

- Minimālās algas pārskatīšana notiek katru gadu.
- Priekšlikumu par minimālās algas apmēru izstrādā LM sadarbībā ar FM un EM.
- Priekšlikumu izskata un saskaņo NTSP
- Pēc NTSP saskaņošanas jautājumu izskata un lēmumu pieņem MK.
- Pēc MK lēmuma pieņemšanas LM un citas atbildīgās ministrijas izstrādā grozījumus attiecīgajos MK noteikumos saistībā ar minimālās algas paaugstināšanu.

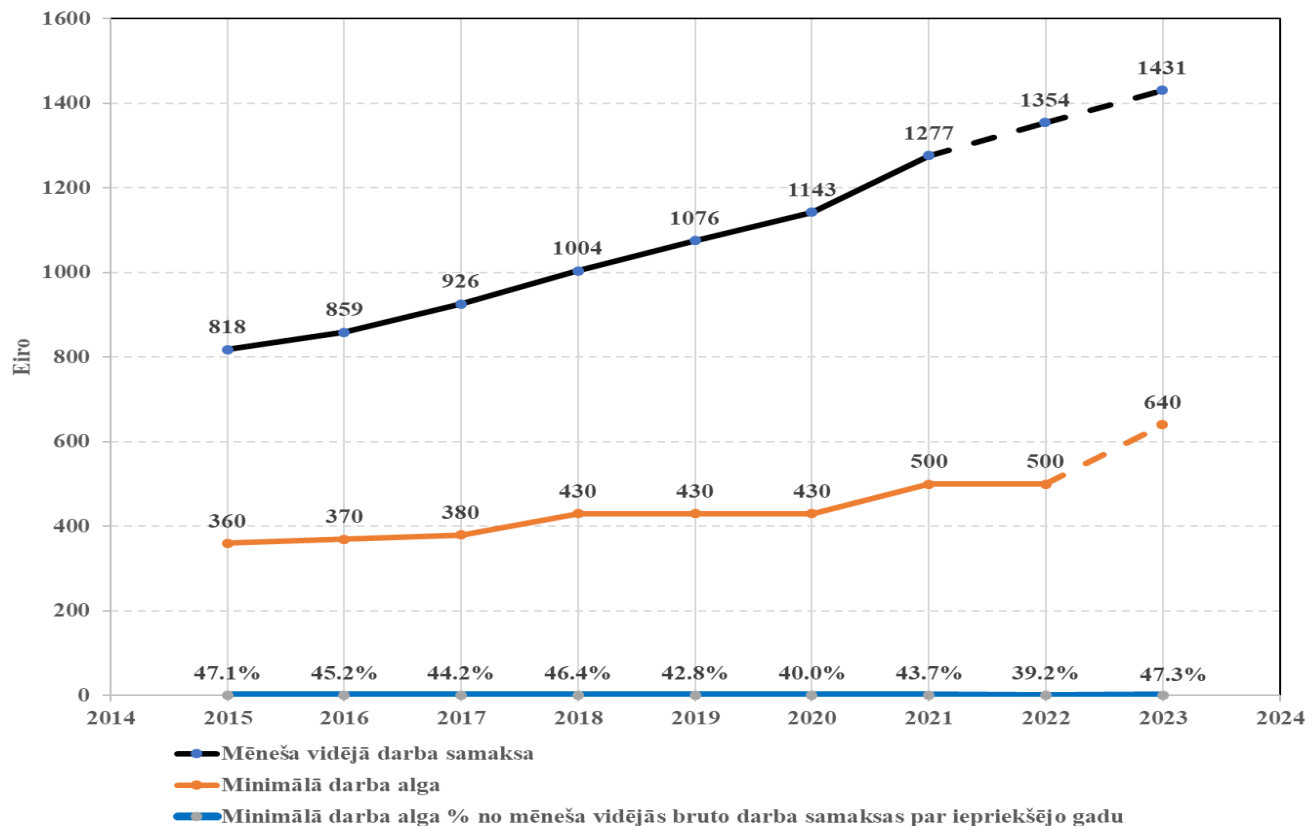
References rādītāji

- Direktīvas priekšlikuma apsvērumos kā *piemēri* noteiktas references vērtības 50% no iepriekšējā gada vidējās darba samaksas, 60% no iepriekšējā gada vidējās mediānas
- Latvijā izmantojama vidējās bruto darba samaksas statistika. CSP aprēķinātā mediāna pašreiz ir eksperimentālā statistika un nav pielietojama kā references rādītājs
- Aprēķinos attiecināms uz pēdējo pieejamo CSP bruto darba samaksas gada statistiku (tiek publicēta februāra beigās/marta sākumā)
- 25.05.2022. Saeimas Sociālo un darba lietu komisijā tika diskutēts priekšlikums Darba likuma grozījumiem - 48% attiecība pret vidējo bruto darba samaksu iepriekšējā gadā
- Sākotnējais priekšlikums MK noteikumu grozījumu projektam - attiecība pret vidējo bruto darba samaksu iepriekšējā gadā intervālā 45-50%

Labklājības ministrija

Minimālās darba algas paaugstināšana – priekšlikums

Labklājības ministrija

Algas Baltijas valstīs

	Vidējā bruto darba alga 2022.gada 1.cet. (euro)	Vidējās darba samaksas gada pieaugums pret 2021. gada 1. cet.	Minimālā darba alga 2022.gadā (euro)	Minimālās darba algas pieaugums pret 2021.gadu
LIETUVA	1 730	14,0 %	730	13,7 %
IGAUNIJA	1 593	8,1 %	654	12 %
LATVIJA	1 297	6,9 %	500	0 %

Labklājības ministrija

Minimālās darba algas paaugstināšana – priekšlikums

No 500 eiro līdz 640 eiro

- Ietekme: 7,4% no valsts pārvaldē nodarbinātajiem jeb 4160 cilvēki
- Dažāda ietekme atkarībā no reģioniem, nozarēm un izglītības līmeņa:
 - pēc darba devēja deklarētās adreses Rīgas reģionā 2021.gadā bruto algu 200,01 - 400,00 EUR apmērā saņēma **5,6%** darba ņēmēju, 400,01-700,00 EUR apmērā **17,9%** darba ņēmēju, kamēr Latgales reģionā attiecīgi **9,6%** un **35,9%**)
 - finanšu un apdrošināšanas nozarē attiecīgi **1,5%** un **5,2%**, kamēr lauksaimniecības nozarē **8,4%** un **31,5%**, tirdzniecības - **7,9%** un **29,8%**, apstrādes rūpniecībā **6,1%** un **22,5%**
 - ar augstāko izglītību attiecīgi **3,6%** un **12,2%**, ar vispārējo vidējo vai vidējo profesionālo izglītību **8,0%** un **28,4%**, ar zemāku par vispārējo vidējo izglītību **11,5%** un **31,4%**
- 2021.gada decembrī 12,8% no darba ienākumus saņēmušajiem saņēma darba ienākumus apmērā līdz 500 EUR un 3,9% - 500 EUR (privātajā sektorā 14% līdz 500 EUR un 4,8% - 500 EUR)

Labklājības ministrija

Latvijas Banka:

- Paaugstinot minimālo algu:
 - Pieaugtu vidējais atalgojums arī tiem, kam alga tuvu minimālajai algai
 - Samazinātos ēnu ekonomikas īpatsvars
- Riski bezdarba pieaugumam, taču drīzāk pieņemot darbā mazāk jaunu darbinieku, nevis atbrīvojot no darba esošos
- Reaģējot uz minimālās algas pieaugumu, vairums uzņēmumu samazina ar darbaspēku nesaistītas izmaksas vai kāpina produktivitāti
- Taču:
 - Nozīmīga ietekme izpaužas uzņēmumu vēlmē paaugstināt preču un pakalpojumu cenas
 - Tas var samazināt konkurētspēju starptautiskos tirgos, cenas pieaugtu arī lielāka vietējā pieprasījuma dēļ
 - Paaugstinot minimālo algu līdz 640 EUR, inflācija 2023.gadā pieaugtu par 0,5 procentu punktiem

Labklājības ministrija

Ekonomikas ministrija:

- Minimālās algas paaugstināšanai ir ietekme uz kopējām darbaspēka izmaksām
- Var veicināt algu pirktspēju mazo algu saņēmējiem, algu konvergenci Baltijas valstīs un ES, produktivitātes pieaugumu
- Atbalsta 640 EUR 2023.gadā

Valsts kanceleja:

- Paaugstinot līdz 640 EUR, papildus nepieciešamais finansējums atlīdzībai – 5,3milj. EUR
- Mēnešalgas skalas saspiešanas riski
- Ietekme uz algām, kurām tiek izmantots koeficients attiecībā pret bāzes algu

Latvijas Pašvaldību savienība:

- Ietekme uz pašvaldību budžetiem 33,7 milj. EUR

Labklājības ministrija

Minimālās darba algas izmaiņu ietekme uz sociālo pakalpojumu izdevumiem 2023.gadā

(ietekme aprēķināta pieņemot, ka minimālā darba alga no 01.01.2023. ir 640 euro)

I Minimālās darba algas nodrošināšana pakalpojumu nodrošināšanā iesaistītam personālam

Apakšprogrammā 05.01.00. “Sociālās rehabilitācijas valsts programmas” 2,7 milj., t.sk.:

- 2,2 milj. Asistentu pakalpojumam;
- 0,5 milj. citiem sociālās rehabilitācijas un aprūpes pakalpojumiem (no psihoaktīvajām vielām un procesiem atkarīgām personām; no prettiesiskām darbībām cietušām personām; pakalpojumi personām ar redzes un dzirdes invaliditāti; ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums).

Apakšprogrammā 05.03.00. “Aprūpe valsts sociālās aprūpes institūcijās” 1,9 milj. (VSAC).

II Minimālās mēnešalgas izmaiņu indikatīvā ietekme uz pakalpojuma cenu, t.sk. TPL vidējo iepirkuma cenu

Apakšprogrammā 05.01.00. “Sociālās rehabilitācijas valsts programmas” 2,3 milj.

Apakšprogrammā 05.03.00. “Aprūpe valsts sociālās aprūpes institūcijās” 1,1 milj. (VSAC).

KOPĀ: 8,0 milj. EUR

Labklājības ministrija

Kopsavilkums

- Direktīvas pieņemšana tuvākajā laikā – zināmi nosacījumi, tai skaitā, par references vērtībām (piemēram, 50% no iepriekšējā gada vidējās darba samaksas)
- Pēc direktīvas pieņemšanas – sadarbībā ar sociālajiem partneriem nepieciešams izstrādāt priekšlikumus nacionālā regulējuma minimālās darba algas jomā pilnveidei (jāpieņem divu gadu laikā)
- Nepieciešams pieņemt lēmumu par minimālās mēneša darba algas apmēru 2023.gadā, izmantojot direktīvā noteiktos principus, t.sk. attiecību 45-50% pret vidējo darba samaksu iepriekšējā gadā (2021.gadā bija 1277 euro)

640 euro	50 %
620 euro	48, 5%
600 euro	47%
580 euro	45 %

Labklājības ministrija

Paldies!

www.lm.gov.lv